

Kız Öğrencilerin “Doğa Kampı” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Melike ESENTAŞ¹, Pınar GÜZEL², Selhan ÖZBEY³, Zühal KILINÇ⁴, Müberra ÇELEBİ⁵

¹Batman Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

²Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

³Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

⁴Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

⁵Batman Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

ÖZET

Kız öğrencilerin “Doğa kampı” hakkındaki düşüncelerini metaforlar aracılığıyla nasıl kavramsallaştırdıklarını ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014 yılı Gençlik ve Spor Bakanlığı(GSB) tarafından düzenlenen doğa kamplarına (Osmaniye-Aslantaş) katılan16-17 yaş aralığında 30 kız öğrenci oluşturmuştur. Bu çalışmada sosyal olguları bağlı oldukları çerçeve içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan, nitel araştırma yöntemi, olgu bilim yaklaşımı ile desenlemiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Sorulara verilen yanıtların kapsamını ve derinliğini etkileyen önemli bir yöntem olması açısından araştırmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden odak grup çalışması tercih edilmiştir. Odak grup görüşmesi yapılan ortam araştırmacı tarafından belirlenmiş ve kendilerini rahat hissettikleri toplantı alanında görüşmeler gerçekleşmiştir. “Doğa Kampı” kavramı ile ilgili metaforik algılarına ilişkin bulgulara göre; Katılımcılar görüşleri 6 kavramsal temadan oluşmuştur. Bunlar; yaşayarak öğrenme, kültürleşme, takım çalışması, sorumluluk, liderlik ve özgüven’ dir. Bu temalara ait kodlar, film, lunapark, karınca yuvası, karpuz, beyaz renk, yıldızlar, gökkuşağı, insan, ağaç kökü, fidan, bisiklet sürme, karınca, kalp, uzay, kertenkele, ateş, çocuk, tırtıl metaforları olarak belirtmişlerdir. Kız öğrenciler için, Doğa kampı kavramının oldukça zengin ve somutlaşmış bir metafor algısı olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, bu uygulamaların kız öğrenciler üzerinde kültürel, sosyal ve psikolojik yönde olumlu katkılar sağladığı sonucuna da ulaşılmıştır. Benzer çalışmaların bu yaş grubu erkek öğrenciler için de yapılması ve farklı kamp uygulamaları açısından değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğa Kampı, kız öğrenciler, metafor.

The Metaphoric Perceptions of Female Students Regarding “Outdoor Camp” Concept

Melike ESENTAŞ¹, Pınar GÜZEL², Selhan ÖZBEY³, Zühal KILINÇ⁴, Müberra ÇELEBİ⁵

¹*Batman University, Physical Education College*

²*Manisa Celal Bayar University, Sports Science Faculty*

³*Manisa Celal Bayar University, Sports Science Faculty*

⁴*Abant İzzet Baysal University, Physical Education College*

⁵*Batman University, Physical Education College*

ABSTRACT

The aim of this study is to show how female students conceptualize their thoughts about the concept of "outdoor camp" with the use of metaphors.

The study group of the research is composed of 30 female students at the age of 16-17 (from Osmaniye-Aslantaş) participated in the Outdoor camps organized by the Ministry of Youth and Sport in 2014.

This study is designed with phonemonolgy approach as of qualitative method which identifies social phenomena through how they are perceived by the actors in a situation. Participants of the research are chosen with easy access sampling method. Focus group interview was used as one of the qualitative research techniques since it effects the scope and depth of the answers given to the interview questions. The interview location was determined by the researcher at a place where students feel relax.

According to the findings related to the “Outdoor Camp” concept ; the participants’ perceptions consisted of 6 conceptual themes. These are; learning by doing, acculturation, team work, responsibility, leadership and self confidence. The codes in regards to these themes are; film, lunapark, ant nest, watermelon, white colour, stars, rainbow, human, stump, sapling, cycling, ant, heart, the space, lizard, fire, child and caterpillar.

It is determined that the Outdoor camp concept has a rich and concrete methaporic meaning for the female students. With the results obtained from the study it is concluded that these applications contribute positively as for the social, cultural and psychological aspects on female students. It is reccomended that similar studies could be realized on the male students at the same age group in different camp environments.

Key Word: Outdoor camp, female students, Metaphor

Giriş

Doğada yapılan eğitim, insanlara farklı öğretim programı sunarken, içinde bulunulan çevre kişilerin özgürlük hisleriyle beraber, daha farklı ve çeşitli duygularını geliştireceğini vurgulamaktadır. Doğa eğitimi, katılımcıları kentin sıkıcı ortamından uzaklaştırıp, kaya, kar, hava koşulları, derin vadiler, göller ve vahşi doğa gibi çok temel olgularla yüz yüze getirerek onları böylesine doğal bir ortamda kendilerine keşfetmelerine olanak sağlamaktadır. Doğa eğitiminin programlarında göze çarpan özelliklerden en önemlisi, yapılan aktivitelerin heyecan yaratıcı, stresli ve çok eğlenceli olmasıdır. Ayrıca başarmak ve kaybetmek, yüreklendirmek, korkutmak, kışkırtmak, üstesinden gelmek, kendini kontrol gibi duyguların

1 Sorumlu Yazar: Dr. Melike ESENTAŞ,

E-posta: melike.esentas@windowslive.com, 05054311386

en açık ve yoğun şekilde ortaya çıkması ve bu duyguların doğa ortamında kolaylıkla gözlemlenmesidir (Buller, 1995).

Günümüzde eğitimin en önemli alanlarından olan ve bireyleri hareket yolu ile de eğitmeyi amaçlayan “beden eğitimi alanı”, öğrencilere yaşayarak öğrenme ortamı sağlamaktadır. Beden eğitimi faaliyetlerini eğitim müfredatında yer alan doğa eğitimi programı ile derslerde ve saha uygulamalarında desteklemektedir. Liderlik becerilerinin geliştirilmesi için sağlanan eğitim ortamının ve alternatif programların kısıtlı olmasından dolayı, beden eğitimi alanı ile birlikte doğa eğitimi programı, liderlik becerilerinin geliştirilmesine ışık tutarak, bir basamak olması ve örnek teşkil etmesi kaçınılmaz bir sonuçtur (Çelebi, 2002)

Doğa eğitiminde amaç, daha çoklukla katılımcılara sunulan fiziksel risk değil, duygusal ve zihinsel (intellectual) risk ile başa çıkabilmektir. Bu kapsamda liderlik becerileri yaşayarak öğretilir. Katılımcılar risk alarak, neleri yapabileceklerinin veya neleri yapamayacaklarının farkına varırlar. Bu tecrübeler de katılımcıların günlük ve iş yaşamındaki davranışlarına, aktarılabilir. Bunlara ek olarak doğa eğitimi etkinlikleri yoluyla risk alma becerisi yanında, takım çalışması, güven, problem çözme becerileri, tartışma ortamı, baskı altında soğukkanlı olma, iş yaşamında verimli olma gibi özellikler kazandırabilir. Sonuç olarak katılımcıların, kendileriyle ilgili olumlu düşünceler edinmeleri, kendilerine ait becerileri, yaşamlarında kontrol edebilmeleri mümkün olabilecektir (Akt. Çelebi, 2002; Gall, 1987).

Özellikle hayatları süresince erkek ve kız çocuklarının belli roller için yetiştirildiği toplumlarda kız çocuklarının özgüven sahibi olma, öz-farkındalıklarının yüksek olması, lider duygusu güdebilme, sorumluluk alma gibi temel unsurların kazandırılması gerekliliği de beraberinde ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, kız öğrencilerin “*Doğa kampı*” kavramı hakkındaki düşüncelerini metaforlar aracılığıyla nasıl kavramsallaştırdıklarını ortaya koymaktır.

Yöntem

Model

Çalışmada sosyal olguları bağlı oldukları çerçeve içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşım olan nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda, araştırmanın konusunu oluşturan olgu veya olay, içinde bulunduğu doğal ortamda incelenmelidir. Sosyal olgular bağlı buldukları ortama göre biçimlendikleri için, araştırma sonuçları da ancak bu ortam içerisinde anlam kazanır. Her olay kendi ortamı içerisinde en iyi biçimde anlaşılabilirliğinden, bu ortam içerisinde değerlendirilmeli ve yorumlar, bulguların elde edildiği ortamdan bağımsız olarak yapılmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, “aslında bildiğimiz fakat açıklamada bulunurken bilimsel bulgulara dayalı olarak net söylemler üretmediğimiz olguları, derinlemesine inceleme fırsatı sunan ve zengin söylemler oluşturarak yorumlamalarda bulunma olanağı veren bir araştırma desendir” (Yaman, 2010). Yıldırım ve Şimşek (2011) ise olgu bilim desenini farkında olduğumuz halde derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde bilmediğimiz olgular üzerinde yoğunlaştığını belirtmektedir.

Evren ve Örneklem

Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) düzenli olarak belirli periyotlarda doğa ve deniz kampları düzenlemektedir. Bu araştırmanın çalışma grubunu bu kamplardan birisi olan 2014 yılı doğa kamplarına (Osmaniye-Aslantaş) katılan 16-17 yaş aralığında 30 kız öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Sorulara verilen yanıtların kapsamını ve derinliğini etkileyen önemli bir yöntem olması açısından araştırmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yaklaşımı ve bu yaklaşımda “görüşme formu yöntemi” kullanılmıştır. Görüşmelerde amaca uygun olduğu düşünülen odak grup çalışması tercih edilmiştir. Krueger (1994)’in de belirttiği gibi odak grup görüşmesi, bireylerin deneyim, algı, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebileceği bir ortamda özenle planlanmış bir münazara olarak ifade edilmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin anlaşılır bir biçimde çözümlenmesi, neden sonuç bağlantılarının değerlendirilerek sonuçlara ulaşılması ve yorumlanması için “betimsel analiz” yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin tanımlanması, birbiri ile benzeşen verilerin kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi için ise “içerik analizi” yönteminden destek alınmıştır.

Odak grup görüşmelerinin en az 4, en fazla 12 kişi ile yapılması gerektiği söylenmektedir (Mack ve ark., 2005). Bu kapsamda araştırmada; odak grup görüşmesi yapılmadan önce araştırmacı ve kız öğrenciler açısından sorun yaratan unsurların olup olmadığının değerlendirilmesi ve sorun kaynaklarının belirlenmesi ve uygulama güvenilirliği için pilot çalışma yapılmıştır. Pilot görüşme için seçilen 10 kız öğrenci de araştırma evreni ile benzer özellikler taşımaktadır. Soruların netliği ve anlaşılabilirliği sınanmış ve görüşme soruları son haline getirilmiştir Pilot çalışmadan sonra 2 odak grup görüşmesi yapılmıştır.

Gençlik kampı farklı illerden gelen kız öğrencilerle yapılmaktadır. Farklı illerden rastgele seçilen kız öğrencilerle; bir (1) pilot odak grup görüşmesi olmak üzere üç (3) odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesi yapılan ortam araştırmacı tarafından belirlenmiş ve kendilerini rahat hissettikleri toplantı alanında görüşmeler gerçekleşmiştir. Ses kayıt cihazı kullanılarak görüşme yoluyla elde edilen veriler, bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Daha sonra veriler, Nvivo 10 for Windows programı (lisanslı ürün) aracılığı ile kodlanmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesinde, görüşme yapılan katılımcılar alfabetik harflerle (A,B,P) kodlanmıştır. Katılımcı profili ile ilgili bilgiler tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcı Profil

Grup	Yaş	Daha Önce Kamp Tecrübesi	Daha Önce Gönüllü Katıldığı Organizasyon	Doğa Kampına Katılmanız İçin Yönlendiren	Lisanslı Sporcu
P1	16	-	-	Arkadaş	Bireysel Sporlar
P2	17	-	-	Kendisi	-
P3	16	-	+	Kendisi	-
P4	17	-	-	Kendisi	-
P5	16	-	-	Kendisi	-
P6	17	-	+	Kendisi	-
P7	16	-	-	Kendisi	-
P8	17	-	+	Gençlik merkezi	Takım Sporları
P9	16	-	-	Arkadaş	-
P10	17	-	+	Aile	-
A1	17	GSB Deniz Kampı	+	Kendisi	Bireysel Sporlar
A2	16	GSB Deniz Kampı	+	Gençlik merkezi	-
A3	16	-	-	Arkadaş	-
A4	17	-	-	Kendisi	Takım Sporları

A5	17	-	+	Gençlik merkezi	-
A6	16	-	+	Okul	Bireysel Sporlar
A7	16	-	-	Gençlik merkezi	-
A8	17	-	-	Okul	-
A9	16	-	-	Kendisi	-
A10	17	-	+	Okul	Takım Sporları
B1	16	GSB Deniz Kampı	+	Kendisi	Takım Sporları
B2	16	GSB Deniz Kampı	+	Gençlik merkezi	-
B3	17	-	+	Kendisi	-
B4	17	-	-	Arkadaşı	-
B5	17	GSB Deniz Kampı	-	Kendisi	Takım Sporları
B6	16	-	+	Kendisi	-
B7	16	-	-	Aile	-
B8	17	-	+	Aile	-
B9	17	GSB Deniz Kampı	+	Kendisi	-
B10	16	GSB Deniz Kampı	+	Kendisi	Bireysel Spor

Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak (veya artırmak) için kullanılan en önemli iki ölçüttür. “Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bu araştırmada geçerlik, Miles ve Huberman (1994) tarafından belirlenen ölçütler esas alınarak belirlenmiştir. Bu nedenle, iç geçerliği sağlamak için, öğrencilerin doğa kampı hakkındaki algıları öncelikle doğrudan alıntılarla tanımlanıp daha sonra yorumlanmıştır. Bulguların tutarlılığını sağlamak için temaları oluşturan kavramların kendi aralarında ve diğer temalarla tutarlılığı değerlendirilmiş ve anlamlı bir bütün oluşturma durumu test edilmiştir. Bulgular iki eğitim uzmanı tarafından gözden geçirilmiş ve gerçekçi bulunmuştur. Dış geçerliği sağlamak için ise araştırmanın yöntemi, ayrıntılı biçimde tanımlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bulgular alan yazın ile desteklenerek literatür çeşitlenmesine gidilmiştir.

Araştırmanın güvenirliliğini sağlamak için, araştırmada ulaşılan 7 kavramsal kategori altında verilen metaforların söz konusu bir kavramsal kategoriye temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Alanında uzman 2 kişi tarafından da kodlanan verilerin birbiriyle örtüşen temaları gruplandırılmıştır. İki veya daha fazla kodlayıcının yaptığı değerlendirmeler arasındaki tutarlılığı belirlemek için Cohen'in Kappa istatistiği kullanılmaktadır. Kappa katsayısı (Cohen's Kapa Coefficient) kategorik değişkenlerin, değerleyici uzlaşımını/uyumu ölçmek için kullanılan istatistiksel bir ölçümdür (TÜİK, 2011). Araştırma da red ve kabul edilen kodlar Cohen kappa formülüne yerleştirilerek hesaplanmıştır.

$$K = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

Landis ve Koch (1977) uyumun derecesini elde edilen kappa katsayısı 0.20'ye eşit yada küçük ise “zayıf uyum”, 0.21-0.40 aralığında ise “Ortanın altında uyum”, 0.41- 0.60 aralığında ise “Orta düzeyde uyum”, 0.61-0.80 aralığında ise “İyi düzeyde uyum” ve 0.81- 1.00 aralığında ise “Çok iyi düzeyde uyum” olarak tanımlamaktadır (Akt. Gözükara ve ark. 2010). Araştırma da; Kodlayıcılar arasındaki uyum olarak güvenirlilik hesaplaması sonucunda $r = 0.83$ bulunmuştur. Bu nedenle hesaplanan değerler, puanlayıcılar arasında iyi düzeyde uyum olduğunu göstermektedir.

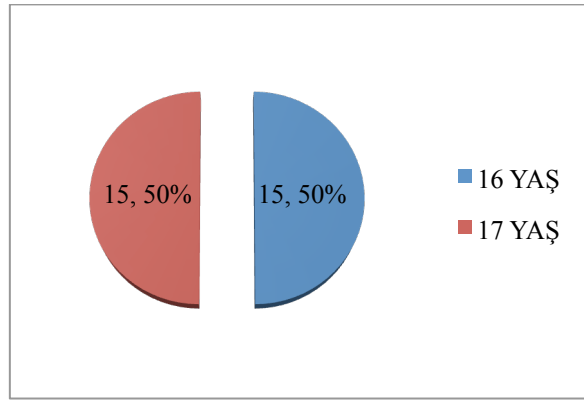
Araştırma Etiği

Bu araştırma süresince ana etik ilkelerin gerçekleştirilmesine özen ve önem gösterilmiştir. Araştırmanın yapılabilmesi için Sağlık Bilimleri Enstitüsünden “Etik Kurul Onayı” alınmıştır. Bu doğrultuda;

- Bilinçli onay: Araştırmacılara çalışma başlangıcında çalışmaya gönüllü olarak katılmalarına ilişkin “Gönüllü Onam Formu” doldurtulmuştur.
- Gizlilik, özel hayata saygı ve zarar vermeme: katılımcıların kişisel bilgileri gizli tutulmuş ve deşifre edilmemiştir. Görüşmelerin kayıt altına alınabilmesi için katılımcılardan “ses kayıt cihazı kullanma izin belgesi” alınmıştır.
- Aldatmama, yanıltmama ve verilere sadık kalma: katılımcılardan elde edilen veriler araştırmada açık-seçik ifade edilmiş ve verilerin ham şekillerine ulaşım imkanı sunulmuştur.

Bulgular

Nitel araştırma katılımcılarının demografik özellikleriyle ilgili bulguların yüzde ve frekans dağılımları tablo ve şekil halinde sunulmuştur (Şekil 1, Tablo 2).

Şekil 1: Yaşa göre frekans yüzde ve dağılımları

Odak grup görüşmesi yapılan kız öğrencilerden 16 yaşında 15 kişi (%50) ve 17 yaşında 15 kişi (%50) yer almaktadır (Şekil 1).

Tablo 2: Katılımcıların demografik sorulara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Demografik Sorular	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Kamp tecrübesi	7	23.3	23	76.7
Gönüllü katıldıkları organizasyon	11	36.7	19	63.3
Kampa gönüllü katılım	30	100	-	-
Lisanslı sporcu	8	26.7	22	73.3

Katılımcılardan daha önce kamp tecrübesi olan 7 kişi (%23.3) bulunmaktadır. Bu kız öğrencilerde GSB deniz kamplarına katılmışlardır. Gönüllü olarak katıldıkları organizasyon olup olmadığı sorusuna iste 11 kişi (%36.7)’si evet derken, 19 kişi (%63.3)’ ü hayır

demişlerdir. Ancak Osmaniye Aslantaş kampına kız öğrencilerin tamamı (30 kişi) gönüllü olarak katılım sağlamışlardır (Tablo 2).

Tablo 3: Katılımcıları doğa kampına kimin yönlendirdiğine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Doğa kampına yönlendiren	Kendi		Arkadaş		Gençlik merkezi		Aile		Okul	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	15	50	4	13.3	5	16.7	3	10.0	3	10.0

Kız öğrencilerden %50'si Osmaniye Aslantaş kampına kendileri katılmak istemişlerdir. %13.3'ünü arkadaşları, %16.7'sini gençlik merkezi %10'nunu ise ailesi ve okulu kampa gitmeleri hususunda yönlendirmiştir (Tablo 3).

Doğa Kampı ile ilgili metaforik tanımı, katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda analiz edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde alt temalar on dokuz başlık altında ele alınmıştır (Tablo 4).

Tablo 4: Katılımcıların “Doğa Kampı” İle İlgili Metaforik Tanımları İle İlgili Bulgular

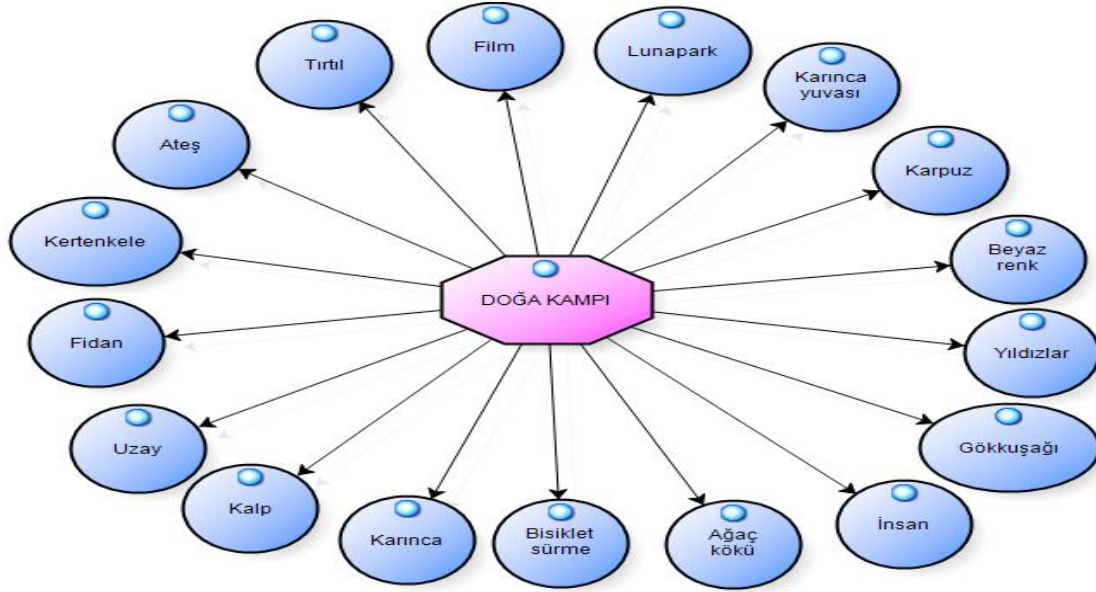
Metaforik Tanım	Kodlar	TEMA	Katılımcılar
Film	Süreç, anı, film karesi, serbest zamanı değerlendirme	Yaşayarak Öğrenme: (Olumlu deneyim kazanımı)	P5, P8
Lunapark			P2
Karınca Yuvası	Hareketlilik, aktif katılım		P3
Karpuz	Farkındalık, deneyim		P7
Beyaz Renk	Kültürel farklılık, kültür çeşitliliği, kültür paylaşımı, farklılık, bütünlük	Kültürleşme (Olumlu kültürel etkileşim)	B2
Yıldızlar			B4, B9
Gökkuşaağı			B8
İnsan	İşbirliği, bütünlük, birliktelik	Takım Çalışması	P4
Ağaç Kökü			B3
Fidan			B10
Bisiklet Sürme			B1
Karınca	Sorumluluk almak	Sorumluluk	A3
Kalp	Sistemli çalışmak,		A5
Uzay	Grup liderliği, birliktelik	Liderlik özellikleri	A2
Kertenkele	Kararlı, cesur, zeki		A8
Ateş	Örnek olmak, samimiyet		B5
Çocuk	Öğrenme	Özgüven	B6
Tırtıl	Olgunlaşma, özgüven		B7

Tablo 4’de elde edilen bulgulara göre katılımcılar doğa kampı tanımı hakkında görüşlerini; film, lunapark, karınca yuvası, karpuz, beyaz renk, yıldızlar, gökkuşaağı, insan, ağaç kökü, fidan, bisiklet sürme, karınca, kalp, uzay, kertenkele, ateş, çocuk, tırtıl metaforları olarak belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Film: “Önümüzden bir film şeridi gibi şeridi gibi geçti ve biz 7 günü mutlu bir şekilde bitirdik” (P5), “Hayatımızda birçok film karesinden oluşuyor. Bu geldiğimiz doğa kampı da bu filmlerden bir tanesi” (P8), *b. Lunapark:* “Anı yaşıyorsun içine girince” (P2), *c. Karınca Yuvası:* “Çok hareketliydik, sürekli bir şeyler yaptık” (P3), *d. Karpuz:* “Dışardan her ne kadar bir şeye benzemese de içini açtığında çok farklı renkler çıkıyor. Kırmızı siyah gibi” (P7), *e. Beyaz Renk:* “Tüm renkleri barındırır. Burada da tüm kültürlerle birlikteyiz. Bir sürü dostluğumuz kardeşliğimiz var. Hepimiz bir aradayız” (B2), *f. Yıldızlar:* “Gökyüzüne baktığımız zaman bir sürü yıldız görüyoruz. Ama onların ne kadar büyük olduklarını ya da içlerinde neler hissettiklerini bilmiyoruz. Bazen mesela yıldız parlıyor. Bizimde sesimizin yükseldiği zamanlar oluyor” (B4), “Ne kadar aynı görülse de farklı kültürlerden farklı illerden insan geldi buraya”(B9), *g. Gökkuşağı:* “Burada herkes farklı yerlerden farklı kültürlerden geldiler biz tek bir gökyüzünde farklı renklerle duran liderlerimizde güneşimiz” (B8), *h. İnsan:* “Herkesin farklı bir görevi var ama bir yere gidildiğinde herkes bir bütün oluyor birbirini kolluyor”(P4), *ı. Ağaç Kökü:* “Ağacın kökleri ne kadar fazla olursa o kadar köklü ve uzun yaşar burada da hepimiz birlik olursak farklı görüşler olsa da sonuçta bir toplum olduğumuz zaman ağacın kökleri gibi daha sağlam bir şekilde durabiliriz” (B3), *i. Bisiklet Sürme:* “Yer yer yokuşlar oluyor zorluklar oluyor bu kampta. Ama onları aşmasını da biliyoruz. Bazen bayır aşağı iniyoruz çok eğlendiğimiz zamanlar oluyor. Genellikle biz burada bayır aşağı indik. Gerçekten çok eğlendik. Yokuşlarımız azdı” (B1), *j. Karınca:* “Herkes belli bir sorumluluk sahibi. Herkes de bir iş gücü var. Çalışkanlar. Çünkü karıncalar çok çalışkanlar” (A3), *k. Kalp:* “Burada her şey çok sistemli, herkesin bir görevi var. Yani kalbimizde öyle atardamar var toplardamar var. Kirli kan toplardamara falan gidiyor. Ya ne bileyim burada da herkesin belli bir görevi var. O yüzden de ona benzettim” (A5), *l. Uzay:* “Güneşi liderlere benzetebiliriz, grupların liderlerine. Ondan sonra gezegenler var güneşin etrafında çok dikkatli bir şekilde kendi yörüngeleri içerisinde birbirlerini rahatsız etmeden tamamen dostluk çerçevesinde kimisi soğuk kimisi sıcak kimisi hani çok iyi kaynaşmış vaziyette birlikte dönüyorlar onları da kampçılara benzetebiliriz”(A2), *m. Fidan:* “Suladıkça büyüyor. Bizde dostluklar edindikçe daha büyük bir aile oluyoruz” (B10), *n. Kertenkele:* “Bir lider de kararlı olmalı. Bir lider de düşünerek hareket etmeli. Kertenkele bulunduğu ortamı çok iyi koruyan bir hayvan yerin altında yaşıyor ama ağaçları da tanıyor. Orayı çok iyi bilirler. Gittikleri yeri asla unutmazlar. Tehlikeyi görür görmez kaçmazlar bir liderde öyle” (A8), *o. Ateş:* “Biz tüm kamp olarak çalı çırpıyız. Liderimizde güneş bize gerçekten de sıcaklığını verirse onlar kıvılcımlanır ve büyük bir ateş olur” (B5), *ö. Çocuk:* “İlk geldiğimizde pek bir şey bilmiyorduk ne yapacağımız la ilgili. Liderlerimiz bize yol göstererek burada büyüttüler”(B6), *p. Tırtıl:* “İlk geldiğimizde tırtıl gibiydik. Zaman geçtikçe liderlerimizin de yardımıyla kozamızı ördük buradan giderken de kelebek kadar güzel ve mutlu olacağımızı düşünüyorum” (B7).

Sonuç ve Tartışma

Yapılan görüşmelerde katılımcılar doğa kampını metaforik olarak tanımlarken; film, lunapark, karınca yuvası, karpuz, beyaz renk, yıldızlar, gökkuşağı, insan, ağaç kökü, bisiklet sürme, karınca, kalp, kuş, uzay, fidan, kertenkele, ateş, çocuk, tırtıl olarak ifade etmişlerdir.

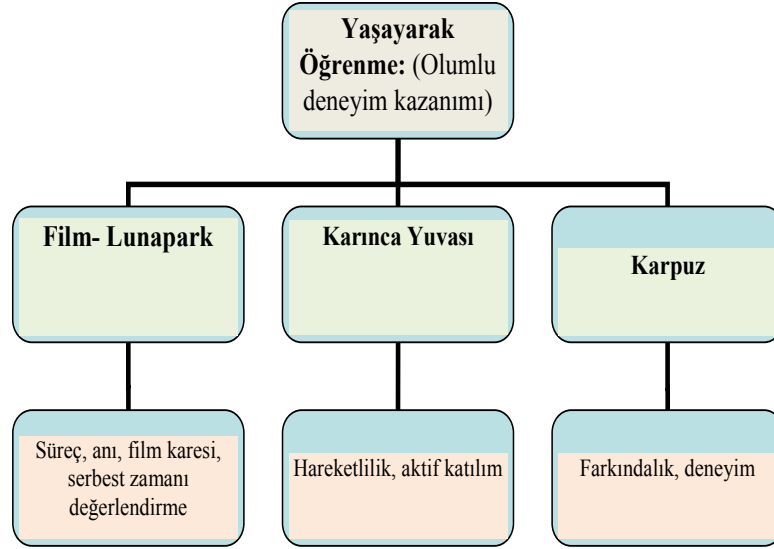
Model 1: Doğa Kampı İle İlgili Metaforik Tanımların Sonuçları

Film, Lunapark, Karınca yuvası ve Karpuz: Araştırmada ortaya çıkan film, lunapark ve karınca yuvası metaforlarıyla doğa kampının katılımcı görüşlerinden “yaşayarak öğrenme” (olumlu deneyim kazanımı) teması elde edilmiştir.

GSB, tarafından düzenlenen gençlik kampları, gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirmelerini sağlamak amacıyla kurulmuş tesislerdir. Kamplara katılan gençlerin ulaşım konaklama ve yemek ihtiyaçları Gençlik ve Spor Bakanlığınca karşılanmakta ve gençlerden her hangi bir ücret alınmamaktadır. Gençlik kampları 12 – 15 yaş grupları için "Ücretsiz Deniz Kampları" 16 – 22 Yaş grupları için "Ücretsiz Doğa Kampları" adı altında düzenlenmektedir (Gençlik Kampları, 2016). Gençlik kampı süresince, katılımcılar bir haftalık aktif katılım sağladıkları program kapsamında çeşitli kültürel, sosyal ve sportif etkinliklere dâhil olmaktadır. Her katılımcının bir deniz ve bir doğa kampına ücretsiz olarak katılma hakkı bulunmaktadır. Deniz kampında farklı deneyimler elde ederken, doğa kampında farklı deneyimleri yaparak yaşayarak öğrenme imkânı bulmaktadırlar. Hayatlarında ilk defa (büyük çoğunluğu) kamplar aracılığıyla program doğrultusundaki etkinlikleri deneme ve uygulama imkânı bulmaktadır. Kamp süresince, katılımcıların etkinliklere aktif katılımı aracılığıyla hem keyif almaları hem de yeni şeyler öğrenmeleri hususunda gençlik kampı liderleri ve program sorumluları katılımcılara eşlik etmektedirler. Güzel ve ark. (2016)'da yapmış oldukları araştırma da benzer bir sonuç olarak planlı ve geniş kapsamlı doğa eğitimlerinin gençler arasında yaygınlaşabilmesi için Spor Federasyonları ve Gençlik ve Spor Bakanlığı nezdinde politikaların üretilmesi gerekliliği tespit edilmiştir.

Tezcan (1992) İnsanların eğlenme ve dinlenme ihtiyaçları serbest zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirilmesiyle karşılanarak onların hayata bağlılıkları güçlenmiş ve mutlu kılınmış, işinde başarılı, tutarlı ve dengeli bir kişilik, fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklı bir gelişme sağlar ki buda serbest zamanın önemini göstermektedir. Bireyin kişiler arası ilişkilerinde olumlu olması, kendisinin sahip olduğu psikolojik durumun olumlu ya da olumsuz olması ile yakından ilişkilidir (Sylvia-Bobiak & Caldwell, 2006). Bireyin olumlu ya da olumsuz ruh hali serbest zaman katılımlarını etkilemenin yanı sıra bireyin tüm yaşamında

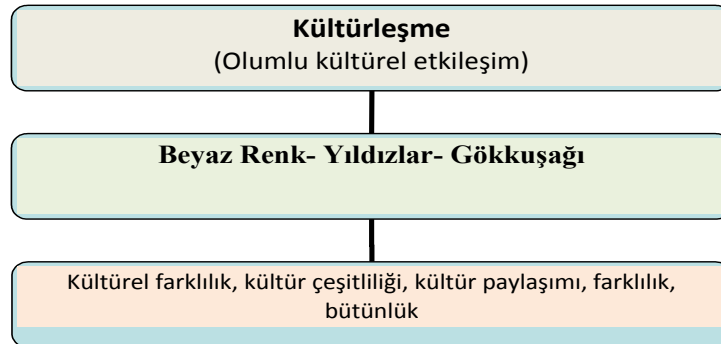
etkiler yaratmaktadır. Olumlu ilişkilerin bireysel etkileri pozitif bir psikolojik durumu olarak ele alındığında olumlu duygunun güdülenme etkisinin olabileceği de bazı araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur (Ryff, 1989). Bu araştırma da film, lunapark ve karınca yuvası metaforlarının anlamını desteklemektedir.

Şekil 2: Yaşayarak öğrenme temasına ilişkin kod ve temalar (Kaynak; Yazarlar)

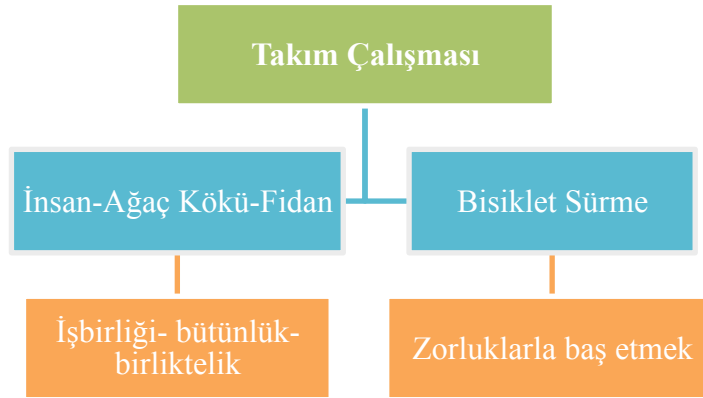
Beyaz Renk, Yıldızlar ve Gökkuşığı: Araştırmada ortaya çıkan karpuz, beyaz renk, yıldızlar ve gökkuşığı kodları ile katılımcı görüşlerinden “kültürlenme” teması ortaya çıkmıştır.

Esentaş (2015) tarafından gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrenciler üzerinden yapılmış olduğu çalışmada; gençlik kamplarının kız öğrencilere, yeni insanlar tanımalarında, farklı kültürleri keşfetmeleri hususunda katkı sağladığının görüldüğü tespit edilmiştir. Kültürleşmenin, farklı kültürlerin etkileşim sonucu değerler, inançlar ve davranışlardaki muhtemel değişme süreci olduğunu düşünürsek, araştırmada ortaya çıkan “kültürleşme” temasında; olumlu yönde kültürel etkileşim olduğunu söylemek mümkün olabilir. Bunun nedeni olarak, Türkiye’nin çeşitli illerinden farklı kültür yapısındaki katılımcıların kamplara gelmesinin ve böylece kamplarda yaşanan paylaşımların ve yeni insanları tanımanın sonucunda, kampçıların aralarında kültürel aktarım sürecini gerçekleştirebildiğini ve dışarıdan içe doğru olumlu bir etkileşim olabileceğini söyleyebiliriz. Bu araştırma da karpuz, beyaz renk, yıldızlar ve gökkuşığı metaforlarının anlamını desteklemektedir.

Şekil 3: Kültürleşme temasına ilişkin kod ve temalar (Kaynak; Yazarlar)

İnsan, Ağaç Kökü, Fidan ve Bisiklet sürme: Araştırmada ortaya çıkan insan ve ağaç kökü kodları ile katılımcı görüşlerinden “takım çalışması” teması elde edilmiştir. Apter (2001) kız öğrencilerin spor yapmaktaki amaçlarının enerjilerini boşaltmak olduğunu göstermektedir. Takım üyeliği/ruhu’ ve ‘arkadaş’ güduları anlamlı bulunmasa da kızlarda erkeklere göre daha fazladır, bu başka insanlarla tanışmak ve bir takım içerisinde yer alma isteklerinin daha fazla olduğunun göstergesidir. Özler ve Koparan (2006)’nın araştırma bulgularına göre; takım çalışması sonucu takım üyelerinin aralarında etkili iletişim kurduğu ve iletişim problemleri ile daha az karşılaştıklarını ifade etmişler ve bu durumun performansı da olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşmışlardır. Doğa kampına katılan kız öğrencilerde farklı illerden gelen arkadaşlarıyla bir grup olmaktadır. Kamp programı süresince takım halinde hareket etmektedirler. Etkinliklerde karşılaştıkları herhangi bir sorun olduğu zaman grup lideri aracılığıyla krizi yönetmektedirler. Bu araştırmada ortaya çıkan insan, ağaç kökü ve bisiklet sürme metaforlarının anlamını desteklemektedir.

Şekil 4: Takım çalışması temasına ilişkin kod ve temalar (Kaynak; Yazarlar)

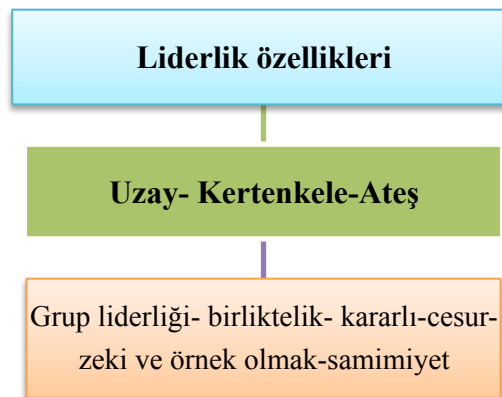
Karınca, kalp: Araştırmada ortaya çıkan karınca ve kalp kodları ile doğa kampı katılımcı görüşlerinden “sorumluluk” bilinci teması elde edilmiştir. Tazegül (2014) tarafından yapılan Spora katılımın kişilik özellikleri üzerine etkilerinin araştırıldığı çalışmada, spor etkinlikleri sonrasında dışa dönük ve sorumluluk sahibi kişilik özelliklerinde önemli bir artış meydana geldiği ve sporla iç içe olan kişilerin olumlu kişilik özelliklerine sahip oldukları düşüncesini desteklemektedir. Doğa kampında kız öğrencilerin etkinlikler süresince, sabah, öğlen ve akşam programlarında farklı görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Doğa kampı aracılığıyla sorumluluk alan kız öğrencilerde özgüven düzeylerinin artması hususunda olumlu katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu araştırmada ortaya çıkan, karınca ve kalp metaforlarının anlamını desteklemektedir.

Şekil 5: Sorumluluk temasına ilişkin kod ve temalar (Kaynak; Yazarlar)

Uzay, Kertenkele ve Ateş: Araştırmada ortaya çıkan uzay, kertenkele ve ateş metaforlarıyla doğa kampının katılımcı görüşlerinden “liderlik” teması ortaya çıkmıştır.

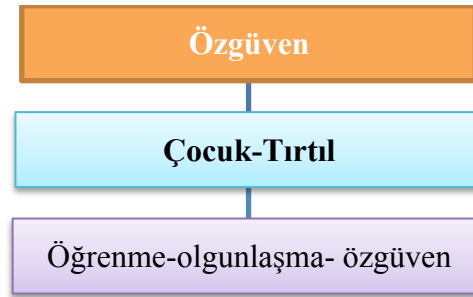
Doğa kampında kız öğrencilerin kendilerine rol model aldıkları gençlik kampı liderleri bulunmaktadır. Liderlerin tutum, tavır, kılık kıyafetine kadar özenle dikkat ederler. Zamanla kız öğrencilerde gençlik kampı liderinin belirli özelliklerini kendine uyarlamaya başlamaktadırlar. Gençlik kampı liderinin, liderlik becerileri de doğa kampındaki kız öğrencilerle, lider arkadaşlarıyla, program sorumluları ile ilişkilerini kapsamaktadır. Didar ve ark. (2008) kamu spor örgütlerindeki yöneticilerin verimlilikleri ile liderlik stilleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmada, kamu spor örgütlerindeki liderlerin etkili olabilmesi için, hem insan merkezli, hem de görev merkezli boyutlarında yer alan liderlik davranışlarını göstermesi gerektiğini saptanmıştır. Bir başka çalışmada ise Uğurluoğlu ve Çelik (2009) liderlerin örgütlerinde pozitif değişiklikler yaratabilmesi ve problemlere uygun çözümler getirebilmesi için esnek olmaları, ayrıntılı ve kapsamlı stratejik liderlik özelliklerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Örgütlerin dış çevrenin doğasını anlayan, değişimle başa çıkabilecek stratejiler geliştirebilen ve örgütün devinimini aktif olarak yönetebilecek liderlere ihtiyaçları var olduğunu tespit etmişlerdir. Gençlik kampı liderleri de görev ve sorumluluklarını yerlerine getirirken, hem katılımcı odaklı hem de görev odaklı davranmaktadırlar. Bu araştırmada ortaya çıkan, karınca ve kalp metaforlarının anlamını desteklemektedir.

Şekil 6: Liderlik özellikleri temasına ilişkin kod ve temalar (Kaynak; Yazarlar)

Çocuk ve Tırtıl: Araştırmada ortaya çıkan çocuk ve tırtıl metaforlarıyla doğa kampının, katılımcılarda özgüven düzeylerinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir. Spor dünya endüstrisi içerisinde kültürel ve ekonomik etkisi ile önemli bir kamusal hizmet sağlamaktadır (Işıkgöz, 2015). Gençlik kampının programında sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler bulunmaktadır. Etkinliklere katılmaya başladıkça, kendini tanıma ve becerilerinin farkına varma imkanı bulan kız öğrencilerin zamanla kendilerine olan güvenleri artmaktadır. Ekinci'ye (2013) göre de özgüven, bireyin çevresi ile olan ilişkileri, iletişimi ve yaşantılarının algılanış biçimlerine göre oluşan ve değişim gösteren bir süreçtir. Tazegül (2014) tarafından yapılan "Sporun Kişilik Üzerine Etkisinin Araştırılması" adlı çalışmada; Spor sayesinde bireyler, farklı insanlarla tanışarak sosyalleşme imkânı buldukları gibi yapılması zor bedensel hareketlerin uygulanmasını öğrenerek özgüven duygusunu geliştirmekte olduğunu tespit etmiştir.

Gençlik kampı süresince kız öğrenciler sorumluluk almaktadırlar, sorumluluk almak da bireyin kendisine güvenmesi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Burada etkili olan bir diğer hususunda grup liderlerinin kız öğrencilere sorumluluk verirken onlara güvenmesi de, kız öğrencilerin çekingen olma halinden yavaş yavaş kurtulmaya başlamaları hususunda olumlu katkı sağladığı söylenilebilir. Sorumluluk verilen öğrencilerin de özgüven düzeyleri olumlu yönde gelişim gösterdiği söylenilebilir. Bu araştırma da ortaya çıkan çocuk ve tırtıl metaforlarının anlamını desteklemektedir.

Şekil 7:Özgüven temasına ilişkin kod ve temalar (Kaynak; Yazarlar)

Arslan ve Bayrakçı (2006) metaforun, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olduğunu belirtmektedir. Bu araştırma da, öğrencilerin doğa kampı kavramına, kamptaki uygulamalar sürecinde bazı alanlarda farkındalık geliştirdiklerini ve kamp kavramını yaşamlarının farklı alanlarına uyumlandırdıklarını göstermektedir.

Odak grup görüşmeleri yoluyla elde edilen araştırma bulguları doğa kampı uygulamalarına katılan kız öğrenciler ile sınırlı kalmaktadır. Bunun yanında araştırmanın verileri 2014 yılı yaz döneminde toplanmıştır. Bu dönemdeki öğrencilerin görüşlerini yansıtmaktadır. Bazı davranış şekillerinin değişmesi ya da önlenmesi bu görüşlerin güncelliğini geçersiz kılabilir. Bu nedenle bu araştırmanın belirtilen bölge dışında var olan doğa kamplarında da yapılması ve erkek öğrencilere de uygulanması konunun daha derin irdelenmesi açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akbaba Altun, S. ve Apaydın, Ç. (2013). Kız ve erkek öğretmen adaylarının “eğitim” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*. Cilt 19, Sayı 3: 329-354.
- Apter, M.J., (2001) An introduction to Reversal Theory. In M. J. Apter (Ed.), *Motivational styles in everyday life: A guide to Reversal Theory*, Washington, DC: American Psychological Association.
- Arslan, M. M., ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli eğitim dergisi*, 35(171), 100-108.
- Bilgin, N. (2003). *Sosyal psikoloji sözlüğü*. İstanbul: Bağlam yayıncılık.
- Carron, A.V., Widmeyer, W.N., Brawley L.R. (1988). Group cohesion and individual adherence to physical activity. *Journal of sport & exercise psychology*, 1988;10(2)
- Çelebi, M. (2002). Doğa eğitimi etkinliklerinin, liderlik becerilerinin ortaya çıkarılmasındaki rolü. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Bolu,
- Davarcı, S. (2008). Sporcularda rol belirsizliğinin grup bütünlüğüne etkisi: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin üniversitesi, Mersin, Sağlık bilimleri enstitüsü beden eğitimi ve spor anabilim dalı.
- Demirhan, G. (1998). Önderlik güvenlik ve çevre koruma bütünlüğü içinde doğa sporları eğitimi. 1.Doga sporları sempozyumu. Ankara: Hacettepe üniversitesi,
- Dereobalı, N. (2005) *Okul Çağı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, Morpa kültür yayınevi, İstanbul.
- Didari, J., Hghighi, S., Abdolvahabi, Z., & Rahmati, H. (2008). The relationship between leadership style and productivity in puplic sport. Book of absracts, 16th Easm european sport management conference, 10-13 September, Heidelberg / Bayreuth, 429-431.
- Dökmen, Ü. (2000). Yarına kim kalacak? evrenle uzlaşma sürecinde var olmak. Sistem yayıncılık, İstanbul.
- Ekinci, H. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının solo sahne performansına ilişkin özgüven algılarının bazı değişkenler bakımından incelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü dergisi*, 2(2): 52-64.
- Engin, İ., (1990). Süpürge zanaatçısı örneğinde iki kültürel süreç: kültürleme ve kültürlenme. *Ankara üniversitesi dil ve tarih coğrafya fakültesi dergisi*, Cilt: 33 Sayı: 1.2 Sayfa: 165-169.
- Erkal, E. Mustafa. (1999). *Sosyoloji*. İstanbul: Der yayınevi.
- Esentaş, M. (2016). Gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimi; doğa kampı örneği. Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Manisa.

- Güngör, E. (1995). *Ahlak psikolojisi ve sosyal ahlak*. 1.Baskı, Ötüken yayıncılık.
- Güzel, P., Yıldız, K., Çetinöz, F. ve Beşikçi, T. (2016). Doğa kampının sporcular üzerindeki etkilerinin incelenmesi: Oryantiring örneği. 14th International Sport Sciences Congress, 01st-04th November, Belek-Antalya. P:298
- Işıkgöz, E. (2015). Spor genel müdürlüğünün 2006-2014 yılları arası bütçe uygulama sonuçlarının analizi ve değerlendirilmesi. *Uheyad uluslararası hakemli ekonomi yönetimi araştırmaları dergisi*, Temmuz / Ağustos / Eylül – Yaz Dönemi Sayı: 05.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon bos zamanları değerlendirme*. Ankara: Seren ofset, 1997.
- Kernis, M. H. (2003). *Toward a conceptualization of optimal self-esteem*. *Psychological Inquiry*, 14(1), 1-26.
- Krueger, R.A. (1994). *Focus groups: A practical guide for applied research*. London: Sage Publics..
- Mack, N., Woodson, C., Macqueen, M. K., Guest, G. & Namey, E. (2005). *Qualitative research methods: A data collector's field guide*. USA: Family Health International.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks. CA: Sage.
- Özler, E. ve Koparan E. (2006). Takım performansına etki eden takım çalışmasına ilişkin faktörlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Akademik bakış, uluslararası hakemli sosyal bilimler e-Dergi*. 8, 1-29.
- Ryff, C.D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of personality and social psychology*, 57(6), 1069-1081.
- Sylvia-Bobiak, S., & Caldwell, L.L. (2006). Factors related to physically active leisure among college students. *Leisure sciences*, 28(1), 73–89.
- Soner, O. (1995). Aile uyumu, öğrenci özgüveni ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. Doktora tezi. Marmara üniversitesi, İstanbul.
- Tazegül, Ü. (2014), Sporun kişilik üzerindeki etkisinin araştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, Say.25, (537-544).
- Tezcan, M. (1992). *Sosyolojik açıdan boş zamanların değerlendirilmesi*. A. Ü. Yayını, Ankara.
- Tiryaki, S. (2000). *Spor psikolojisi kavramlar, kuramlar ve uygulama*.1.Baskı, Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.116-130.
- Torkildsen, G. (1992). *Leisure and recreation management*. Third Edition.25,26,28
- Usal, A., Kuşluoğlu Z. (2002). *Davranış bilimleri sosyal psikoloji*. İzmir: Fakülteler Kitabevi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin yayınevi.

